

Tips och råd kring inköp till riskgrupper under covid -19

Följande tips och råd är till kretsar som arbetar med inköp av mat och andra varor till äldre och andra i riskgrupp som är hemisolerade. Övrigt material, som vägledningsdokument och bilagor, riktar sig i första hand till de kretsar som har ett koordinerande ansvar i sin kommun, men kan med fördel användas även av kretsar som arbetar med inköpsverksamhet i andra former.

När coronapandemin bröt ut identifierade kretsar runt om i landet ett samhällsbehov och startade med kort varsel upp verksamhet för att minska utsattheten hos människor som behövde isolera sig. Insatserna har bedrivits i olika former, bland annat genom en avsiktsförklaring med MSB.

Behovsbedömning

Även om den nationella samordningen genom avsiktsförklaringen har avslutats, pågår fortsatt pandemin och stöd till riskgrupper kan fortsatt behövas.

Folkhälsomyndighetens rekommendationer förändras och vilka behov av stöd till riskgrupper som finns kan därmed också förändras.

Kommunerna har ansvar för hur stödet till riskgrupper ska se ut inom kommunen och lösningarna ser olika ut runt om i landet. Genom behovsbedömning och i dialog med kommunen avgör ni som krets vilken verksamhet ni ska bedriva utifrån de behov av stöd ni ser.

Utgå ifrån de rutiner kretsen har för behovsbedömning och ta stöd av information och material som finns på Rednet.

Samarbete med kommunen

Svenska Röda Korset har en stödjande roll till svenska myndigheter på det humanitära området. Inom ramen för insatsen handlar det om att riskgrupper som inte har hemtjänst eller närstående som kan stötta med inköp ska få hjälp.

Kommunen behöver dock vara behjälplig med att kartlägga och skapa enkla kontaktvägar för målgruppen. Det kan handla om att sätta upp ett telefonlinje eller informations på sin hemsida där behövande kan lämna matbeställningar och/eller skicka information till de som har behov av stödet.

Om kretsen ska bedriva verksamhet som stöd för kommunen, bör ett avtal eller överenskommelse slutas som anger villkor och rutiner för samarbetet ska hanteras och om kommunen ska ersätta eventuella kostnader verksamheten kan medföra. Mall för avtal med kommunen finns på Rednet.

Inköp och leverans

Arbeta alltid utifrån att inköp och leveranser ska vara trygga både för mottagare och frivilliga. Här finns några tips och råd kring hur ni skapar trygghet och förutsägbarhet under uppdraget.

Mottagaren av stöd:

- Skriver en så varuspecifik inköpslista som möjligt för att undvika missförstånd.
- Ska i förväg känna till tidpunkt för leverans och namn på de frivilliga som levererar maten.
- Ska kunna ringa kretsen enkelt för att kontrollera att det är en frivillig från Röda Korset som levererar maten.
- Ska på ett enkelt sätt veta hur betalning av varorna ska gå till (se rubrik Betallösningar).
- Ska kunna se att de frivilliga som kommer är rödakorsare (se Frivilliga här nedan).

Frivilliga:

- Frivilliga går två och två, lämnar varorna utanför dörren och ringer på. Tänk på att det är mat och mediciner som handlas, ej inköp på Systembolaget eller liknande.
- Introducerar sig med namn, att de kommer från Röda Korset och bär alltid rödakorsväst. Information om hur de beställs finns på Rednet. Om er krets använder personkort som finns i föreningsbutiken, kan även de tas med för tydlighetens skull.
- Är noga med handhygien. Tvättar eller spritar händerna både före och efter hantering av varor, blanketter eller annat.
- Följer Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Håller avstånd och deltar inte i verksamheten om denne har symptom.
- Ska följa frivilligpolicy och uppförandekoden.

Betallösningar

Mottagaren av stöd ska aldrig utsättas för någon ekonomisk risk likaväl som att kretsen i så stor utsträckning som möjligt ska undvika ekonomisk risk.

För att säkerställa detta, arbetar utifrån följande förhållningssätt:

- Ingen frivillig ska hantera mottagarens kontanter eller bankkort.
- I största möjliga mån bör kommunen ansvara för att skapa en betallösning. Kommunen kan använda sig av befintliga betalningssystem som de har inom exempelvis hemtjänsten. Kommunen kan i efterhand fakturera den enskilde mot beställningslista och kvitto. *Om ni som krets får frågan om uppdraget från kommunen kan ni här ställa som motkrav att kommunen måste ansvara för betallösningen.*

Flera kretsar har valt att själva ta fram en betallösning och därmed ta den ekonomiska risken. Om det inte går att få kommunen att ta fram en betallösning och kretsen själva väljer att ta den ekonomiska risken är det viktigt att tänka på:

- Betala maten med kretsens egna bankkort och spara kvittokopia.
- Alternativt skapa ett konto på lämplig matbutik där butiken fakturerar kretsen som sedan vidarefakturerar.
- Vid hemlevernaser: Överlämna kvitto och information om hur mottagaren återbetalar pengar till kretsen. Överlämna skriftlig information till den behövande där hen får skriva under och välja hur hen kommer betala (faktura/banköverföring/swish).

Mediciner från apotek

För att medicinleverans ska ske på ett säkert sätt har Svenska Röda Korset ett samarbete med Apotek Hjärtat. Till hjälp har Apotek Hjärtat tagit fram rutiner och fullmakter som ska användas av frivilliga. Dessa finns i *Bilagor B - Rollen som frivillig* på sidan Inköp till riskgrupper på Rednet. Dessa dokument finns också på alla Apotek Hjärtat runt om i landet. Om det är så att Apotek Hjärtat inte finns i er kommun fungerar rutinerna också på övriga apotek.

För att säkerställa tryggheten för mottagaren är policyn att frivilliga som arbetar med medicinleverans ska lämna ett [utdrag från belastningsregistret](#) från Polisen. Utdraget ur belastningsregistret får vara max ett år gammalt.

Det finns en liten smittorisk när personer lämnar över papper till varandra. För att minimera denna risk ska både den frivilliga och mottagaren tvätta eller sprita händerna.

1. Håll avstånd, minst en meter.
2. Den frivilliga tvättar eller spritar händerna innan hen tar fram blanketterna och ber mottagaren att göra detsamma.
3. Den frivilliga lämnar över pappret till mottagaren som tar med sig pappret till lämplig plats och fyller i de uppgifter som krävs. Hen skriver under samt anger sina mediciner på läkemedelslistan. Den frivilliga ber mottagaren att också tvätta händerna innan hanteringen.
4. Den frivilliga använder handsprit om hen tagit i några ytor sedan den senaste handtvätten.
5. Den frivilliga tar med de ifyllda blanketterna, sitt eget ID och personinty till apoteket och hämtar ut medicinen.
6. Den frivillige återvänder hem till mottagaren och lämnar mediciner.

Apotek Hjärtat sponsrar Röda Korset med handsprit i mån av lokal tillgång. Kretsen kontaktar Apotek Hjärtat lokalt gällande hur och när handspriten kan hämtas ut.

Vad kan jag göra för att skydda mig själv och de jag kommer i kontakt med under mitt frivilligarbete?

1. Delta inte i verksamhet om du är sjuk eller har symptom.

Delta inte heller om du tar hand om någon som är sjuk eller har symptom hemma. Följ Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

2. Tvätta händerna ofta!

Efter varje matleverans, med tvål och vatten eller handsprit.
Undvik att röra dina ögon, näsa och mun med otvättade händer.

3. Håll fysiskt avstånd mellan dig själv och andra. Det gäller både vid träffar med andra frivilliga, i matbutiker och apotek liksom vid leverans hem till mottagare. Lämna varorna utanför dörren, ring på klockan och ta några steg tillbaka.

Frågor och svar

Behöver jag en mask för att skydda mig mot covid-19?

Nej, det bästa du kan göra för att skydda dig från covid-19 är att tvätta händerna väl och ofta och hålla avstånd från andra.

Behöver jag bära handskar för att skydda mig mot covid-19?

Nej, det bästa du kan göra för att skydda dig mot covid-19 är att tvätta händerna väl och ofta och hålla avstånd från andra. Tvätta händerna ofta och undvik att röra ögon, näsa och mun.